

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์การบกรุกลำแม่น้ำปิง จากข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบกรุกจากผู้เกี่ยวข้อง ตัวบท กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ พระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการนำมาบังคับใช้ในการแก้ไขปัญหาการบกรุกที่สาธารณะ และศึกษาการปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำกฎหมายมาใช้ มีปัญหาได้ในการดำเนินการ โดยการศึกษาวิจัยนี้ ใช้วิธีสัมภาษณ์แบบลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเพื่อหาแนวทางเสนอแนะการนำกฎหมายมาใช้ในทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการบกรุกแม่น้ำปิงต่อไป

3.1 แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาค้นข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) จากการสัมภาษณ์ข้อคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง การศึกษาค้นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร ประกอบด้วย กฎหมาย ระเบียบ พระราชบัญญัติ ข้อบังคับ คำสั่งทางราชการต่าง ๆ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ได้แก่

- 1) เจ้าหน้าที่ที่มีหน้าที่รับผิดชอบดูแลการบกรุกลำน้ำปิงจาก 9 หน่วยงาน ประกอบด้วย
 - 1.1) สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค 1 สาขา เชียงใหม่
 - 1.2) สำนักงานที่ดินอำเภอเมือง เชียงใหม่
 - 1.3) สำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่
 - 1.4) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่
 - 1.5) เทศบาลนครเชียงใหม่
 - 1.6) สำนักงานผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่
 - 1.7) อำเภอเมืองเชียงใหม่
 - 1.8) สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
 - 1.9) สถานีตำรวจภูธร ในสังกัดกองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่

คัดเลือกตัวแทนเจ้าหน้าที่หน่วยงานภาครัฐ ที่เกี่ยวข้องกับการดูแลรักษาแก้ไข
ปัญหาการบุกรุกแม่น้ำแม่ปิง รวมทั้งสิ้น 14 คน แยกเป็น

1. เจ้าหน้าที่เทศบาลฝ่ายข้าราชการการเมือง 1 คน
2. เจ้าหน้าที่เทศบาลฝ่ายข้าราชการประจำ ระดับผู้บริหาร 1 คน
3. เจ้าหน้าที่ที่ดินจังหวัดเชียงใหม่ 2 คน (ฝ่ายบริหาร และฝ่ายปฏิบัติการ)
4. เจ้าหน้าที่ที่ดินอำเภอเมืองเชียงใหม่ 1 คน
5. เจ้าหน้าที่สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค 1 สาขาจังหวัดเชียงใหม่ 1 คน
6. เจ้าหน้าที่อำเภอเมืองเชียงใหม่ 1 คน
7. เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่ 1 คน
8. เจ้าหน้าที่ผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่ 1 คน
9. เจ้าหน้าที่สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่ 1 คน
10. เจ้าหน้าที่ตำรวจจากสถานีตำรวจภูธรอำเภอเมืองสถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง

สถานีตำรวจตำบลช้างเผือก และตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่รวมจำนวน 4 คน

2) ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ จำนวน
168,695 คน แบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ส่วนแรก ได้แก่ผู้พักอาศัยตั้งบ้านเรือนใกล้เคียงแม่น้ำปิง หมายถึงประชาชน
ที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ มีบ้านพักอาศัยอาคารหรือสถานประกอบการระหว่าง
ถนนขนานกับแม่น้ำปิง ด้านทิศตะวันออกได้แก่ พื้นที่ระหว่างแม่น้ำปิง กับถนนเจริญราษฎร์
เชียงใหม่-ลำพูน ด้านทิศตะวันตก ได้แก่ พื้นที่ระหว่างแม่น้ำแม่ปิงกับถนนป่าตันวังสิงห์คำ
วิชยานนท์ เจริญประเทศ และถนนช้างคลานตอนปลาย ส่วนที่สอง ได้แก่กลุ่มบุคคลทั่วไปนอก
พื้นที่ส่วนแรก

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ ผู้บุกรุก ซึ่งหมายถึง กลุ่มผู้ที่เข้ายึดถือครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดิน
ริมแม่น้ำปิง โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์รวมถึงการสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือส่งลำเข้าไปในเขตลำแม่น้ำปิง
โดยไม่ได้รับอนุญาตทางกฎหมาย

เนื่องจากในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ไม่สามารถใช้ประชากรในเขตที่ทำการศึกษาได้ทั้งหมด
จึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างไว้ดังนี้

ในส่วนที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐที่จะเป็นผู้ให้ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้ทำการศึกษาได้กำหนดไว้เป็นบุคคลเกี่ยวข้องทั้งในแง่การปฏิบัติการ การบริหาร หรือการจัดการ ต่อกรณีการบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมแก้ไขปัญหามลพิษจากแม่ น้ำปิงในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ ซึ่งจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือเกี่ยวข้องกับสนับสนุนหน่วยงานในการดำเนินการกับกรณีดังกล่าวนี้ ในส่วนของตัวแทนประชากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลจาก 9 หน่วยงาน จำนวน 14 คน ประกอบด้วย

1. นายกเทศมนตรี และ รองปลัดเทศบาล จากหน่วยเทศบาลนครเชียงใหม่
2. นายอำเภอ จากอำเภอเมืองเชียงใหม่
3. ที่ดินอำเภอเมืองเชียงใหม่ จากสำนักงานที่ดินอำเภอเมืองเชียงใหม่
4. เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่และนักวิชาการที่ดิน จากสำนักงานที่ดินจังหวัดเชียงใหม่
5. หัวหน้าฝ่ายทรัพยากรธรณี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดเชียงใหม่
6. เจ้าหน้าที่บริหารงานขนส่ง สำนักเจ้าท่าภูมิภาค 1 สาขา เชียงใหม่
7. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักงานจังหวัดเชียงใหม่
8. เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง สำนักงานผังเมืองจังหวัดเชียงใหม่
9. พนักงานสอบสวน ในสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 4 ท่านประกอบด้วยจาก สถานีตำรวจภูธรเมืองเชียงใหม่ สถานีตำรวจภูธรตำบลแม่ปิง สถานีตำรวจภูธรตำบลช้างเผือก สถานีตำรวจภูธรตำบล และงานสอบสวนตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่ หน่วยละ 1 ท่าน

ในส่วนประชากรทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลและผู้บุกรุก ผู้วิจัยได้ใช้วิธีสุ่มแบบเจาะจง โดยมีเงื่อนไขดังนี้

1. กลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาล

- พิจารณาจากระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในเขตเทศบาลอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่า 10 ปี ประกอบกับอายุผู้ให้ข้อมูลที่จะสามารถให้ข้อมูลย้อนอดีต ที่จะแสดงข้อมูลความแตกต่างอดีตกับปัจจุบันได้ โดยหลักแล้วจะคัดเลือกจากผู้มีอายุ 30 ปีขึ้นไปเป็นหลักโดยเชื่อว่า บุคคลเหล่านี้จะมีสภาพความรับรู้ย้อนเรื่องราวได้ดี

- เป็นผู้ที่ได้รับรู้ติดตามให้ความสนใจเรื่องราวของแม่น้ำปิง เป็นอย่างดีมาโดยตลอด
- ระยะใกล้ ใกล้แม่น้ำปิงกับจุดที่พักอาศัย เพื่อให้ข้อมูลที่ได้รับความนิยมหลากหลาย

เพราะบุคคลที่พักอาศัยอยู่ใกล้แม่น้ำปิง อนาคตอาจมีส่วนได้เสียประโยชน์จากการใช้ประโยชน์จากแม่น้ำปิง หรือบริเวณใกล้เคียงมากกว่า อาทิเช่น ประโยชน์จากการใช้น้ำ การใช้ประโยชน์จากที่ดิน หรือทัศนียภาพทางสายตา ความเป็นอยู่ การให้ข้อมูลอาจมีความแตกต่างจากประชากร

ผู้ยื่นข้อกล่าวหาหรือการอาจได้รับประโยชน์ในภายหลัง ดังนั้นลักษณะการแสดงความคิดเห็นในการให้ข้อมูลอาจแตกต่างกัน จึงได้สุ่มและคัดเลือกประชาชนทั่วไปกลุ่มที่ 1 ส่วนแรก ที่อยู่ใกล้แม่น้ำปิง ในกรอบถนนดัง 3.2 ข้อ 2) และส่วนที่สอง จำนวนเท่า ๆ กัน

โดยคัดเลือกมาทั้งหมดจำนวน 20 ราย พิจารณาจากผู้ที่สามารถเป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยที่สามารถตอบคำถามหรือวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ข้างต้น ในการพิจารณาคัดเลือกประชากรเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ มิได้ยึดถือเงื่อนไขใดเป็นหลัก ในการคัดเลือกประชากร แต่ยึดถือเป้าหมายมุ่งเน้นไปที่ผู้ให้ข้อมูลหลักที่สามารถในการนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ครอบคลุมเนื้อหา

2. กลุ่มผู้บุกรุก

เนื่องด้วยการวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดนิยามของ ผู้บุกรุก หมายถึง ผู้ที่เข้าไปยึดถือครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดิน ริมแม่น้ำปิงเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ โดยไม่มีเอกสารสิทธิ์หรือการสร้างสิ่งปลูกสร้างหรือล่วงเข้าไปในเขตแม่น้ำ โดยไม่ได้รับอนุญาตทางกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยในกำหนดขึ้นเป็นการเฉพาะสำหรับทำการวิจัยในครั้งนี้ ซึ่งอาจมิใช่ความหมายเดียวกันกับทางข้อเท็จจริงตามกฎหมาย ได้มีบทบัญญัติของกฎหมายส่วนหนึ่งไว้รองรับการยึดถือครอบครองที่ดินนอกเขตโฉนดซึ่งเป็นส่วนที่อกริมตลิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ ตามกฎหมายได้ให้กรรมสิทธิ์ที่ดินส่วนนี้แก่เจ้าของที่ดินหน้าทึ่อกริมตลิ่ง เป็นกรณีที่จะต้องทำการตรวจสอบพิสูจน์ในส่วนหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งตามการวิจัยในครั้งนี้การยึดถือครอบครองที่ดินนอกเขตโฉนดริมแม่น้ำปิง อาจจะไม่ถือว่าเป็นผู้บุกรุกตามกฎหมายก็ได้

ดังนั้นในส่วนนี้ ผู้ทำการวิจัยจึงได้ใช้วิธีการสังเกตเป็นหลักในการประกอบกับการเก็บข้อมูลสำหรับประชากรในส่วนนี้ โดยใช้วิธีการสอบถามในเบื้องต้นแบบไม่แสดงตัวหากปรากฏว่ามีส่วนพื้นที่ในการครอบครองที่ไม่มีเอกสารสิทธิ์ก็ถือว่าเป็นผู้บุกรุกตามความหมายการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อจะได้ดำเนินการเก็บข้อมูลต่อไป โดยมีเงื่อนไขประกอบการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- พิจารณาจากการสังเกตลักษณะการครอบครองใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นหลัก หากเป็นการยึดถือครอบครองที่ดินนอกเขตโฉนดหรือไม่มีเอกสารสิทธิ์ประกอบการสัมภาษณ์เบื้องต้น หากได้รับคำชี้แจงสอดรับว่า ครอบครองที่ดินโดยไม่มีเอกสารสิทธิ์ ซึ่งถือว่าเป็นผู้บุกรุกในการวิจัยครั้งนี้ ก็จะมีการเก็บข้อมูล

- นอกจากการพิจารณาลักษณะการยึดถือครอบครองที่ถือว่าเป็นการบุกรุกแล้วยังได้พิจารณาถึงลักษณะการครอบครองในลักษณะต่าง ๆ เป็นทำการเก็บข้อมูล โดยในลักษณะ

สถานประกอบการ ร้านค้า โรงแรม หรือที่พักอาศัย ประกอบกันเป็นต้นโดยคำนึงถึงการกระจายตามลักษณะของการยึดถือครอบครอง

กลุ่มผู้บุกรุกคัดเลือกมาจำนวน 15 ราย ซึ่งเป็นกรณีที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในการวิจัยได้ โดยเหตุแห่งการคัดเลือกกระจายตามลักษณะของการครอบครองนี้ เพื่อที่จะตอบคำถามการวิจัยถึง รูปแบบ ลักษณะ และสาเหตุของการยึดถือครอบครอง ซึ่งอาจจะแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันไปตามลักษณะการครอบครองในการใช้ประโยชน์จากที่ดิน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน (Non-Structured Interview) ซึ่งมีลักษณะเป็นการสัมภาษณ์ที่ไม่มีการกำหนดคำตอบไว้แน่นอนตายตัว เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล คำถามที่ใช้และลำดับคำถามสามารถเปลี่ยนแปลงยืดหยุ่นได้ ผู้วิจัยได้นำวัตถุประสงค์ของการศึกษามาสร้างคำถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อ ซึ่งผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการปรับคำถามให้เหมาะสมแต่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ และผู้ตอบมีอิสระในการตอบสร้างความสัมพันธ์แบบธรรมชาติ เจาะลึกบางเนื้อหาที่ต้องการทราบ โดยแบ่งแบบคำถามออกเป็นตามประเภทของผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่

- 1) กลุ่มเจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ แบ่งข้อคำถามออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์
 - ส่วนที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการควบคุมแก้ไขปัญหาการบุกรุกแม่น้ำปิง
 - ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการควบคุม แก้ไขปัญหาการบุกรุกแม่น้ำปิง
- 2) กลุ่มประชาชน แบ่งออกเป็น กลุ่มประชาชนทั่วไปที่อาศัยในเขตเทศบาลมากกว่า 10 ปี กับกลุ่มผู้บุกรุก โดยแบ่งข้อคำถามออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่
 - ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างผู้ให้สัมภาษณ์
 - ส่วนที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อการควบคุม แก้ไขปัญหาการบุกรุกลำน้ำปิงและประสิทธิภาพของการนำกฎหมายมาบังคับใช้ของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

แบบสัมภาษณ์มีโครงสร้าง ดังนี้

1) กำหนดกรอบสัมภาษณ์ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

2) กำหนดประเด็นให้เป็นไปตามขอบเขตการศึกษา และกรอบแนวความคิด

การสร้างแบบสัมภาษณ์ภายใต้การศึกษาถึงวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งชุดคำถามออกเป็น ส่วน ๆ ตามกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนแรก เป็นแบบสัมภาษณ์ทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เช่น อายุ การศึกษา อาชีพ ตำแหน่งหน้าที่การงาน ระยะเวลาที่พักอาศัยอยู่ในพื้นที่ทำการศึกษา เป็นต้น

ส่วนที่สอง เป็นแบบสัมภาษณ์เจาะลึกของกลุ่มตัวอย่าง ครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ คือ ประเด็นสภาพปัญหาการบุกรุก ได้แก่ ผู้บุกรุก สาเหตุการบุกรุก รูปแบบการบุกรุกและลักษณะการบุกรุก ประเด็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายในกรณีการบุกรุกล้ำน้ำปีง ได้แก่ กฎหมายต่าง ๆ ที่นำมาบังคับใช้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรง ประเด็นประสิทธิผลการบังคับใช้กฎหมาย ผลการบังคับใช้กฎหมาย อุปสรรคในการดำเนินงาน สาเหตุที่การบุกรุกยังคงปรากฏอยู่และ ประเด็นข้อเสนอแนะในการป้องกันแก้ไขปัญหาการบุกรุก

3.4 วิธีการรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และได้กำหนดขั้นตอนการเก็บข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต

3.5 วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ การวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ของกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่ม

2. ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากเอกสารได้ถูกนำมาตรวจสอบข้อมูลเพื่อหาความถูกต้อง โดยการตรวจสอบจากแหล่งที่มา ความสมบูรณ์ ความถูกต้อง และความชัดเจนในข้อมูลนั้น ๆ นำข้อมูลที่ได้จากเอกสารนี้ ไปวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลจากการสัมภาษณ์ รวมถึงการแปลข้อมูลทั้งหมด จากนั้นนำไปจัดระบบหมวดหมู่เพื่อนำไปวิเคราะห์ในข้อมูลด้วยวิธีการแยกแยะ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา โดยการใช้ขอบเขตและกรอบแนวคิดมาเป็นประเด็นหลักในการแปลผล

เพื่อนำผลที่ได้เป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการนำกฎหมายมาใช้ ในทางปฏิบัติในการแก้ไขปัญหาการบุกรุกแม่น้ำแม่ปิง โดยเฉพาะในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ต่อไป

3. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอข้อมูลจากการสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้

- 1) ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสัมภาษณ์
- 2) บันทึกข้อมูลแยกตามประเภทผู้ให้สัมภาษณ์
- 3) วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำเสนอ มีรายละเอียดดังนี้

3.1) ข้อมูลในส่วนที่ 1 ใช้ค่าสถิติความถี่ (Frequency)

3.2) แจกแจงและจัดกลุ่มข้อมูลจำแนกตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของข้อมูลในส่วนที่ 2 และ 3 สำหรับกลุ่มประชากรทั่วไป และ ผู้บุกรุก เพื่อนำเสนอ สรุปและจัดทำข้อเสนอแนะ

4) นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาประกอบเข้ากับข้อมูลที่ได้จากเอกสารตามขอบเขตเนื้อหาในการศึกษามาทำการวิเคราะห์ โดยมีประเด็นดังนี้

4.1) การบุกรุก ประกอบไปด้วยรูปแบบการบุกรุก ลักษณะการบุกรุก สาเหตุในการบุกรุก ตัวผู้กระทำผิดหรือผู้บุกรุก

4.2) การบังคับใช้กฎหมายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในแง่ของตัวบทกฎหมายที่ใช้บังคับ และในแง่ของกระบวนการบังคับใช้ ตลอดจนขอบเขตในการบังคับใช้

4.3) ประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมายในแง่ของการนำกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานถืออยู่ว่า สามารถบังคับใช้ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายหรือไม่ ทั้งในแง่การบังคับใช้ในด้านรัฐศาสตร์ และนิติศาสตร์ โดยพิจารณาจากผลที่เกิดขึ้นคือไม่มีการบุกรุกหรือเมื่อบุกรุกก็สามารถยุติเหตุยังให้เป็นไปตามที่กฎหมายกำหนด

4.4) ข้อเสนอแนะในการกำหนดมาตรการและวิธีการแก้ไขปัญหา ตามข้อคิดเห็นผู้ให้สัมภาษณ์และจากการศึกษาจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง สำหรับเป็นทางเลือกสำหรับการแก้ไขปัญหาการบุกรุกแม่น้ำปิงในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่

นำเสนอ ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาทั้งหมด นำข้อมูลทั้งหมดมาสังเคราะห์ตามประเด็นที่ต้องการ อภิปรายผลสรุปแยกประเด็น ตามวัตถุประสงค์